

# Thessaloniki biennale: 4 of Contemporary Art

ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη, 15 Μαΐου 2013

## Δελτίο Τύπου

**4η ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**18 Σεπτεμβρίου 2013 - 31 Ιανουαρίου 2014**

**Γενικός τίτλος: «Παλιές Διασταυρώσεις-Make it New»**

**Τίτλος κεντρικής έκθεσης: «Παντού αλλά Τώρα» (*Everywhere but Now*)**

Εκθέσεις, δράσεις σε μουσειακούς χώρους και μνημεία, εικαστικές εγκαταστάσεις, performances, εργαστήρια, συνέδρια, εκπαιδευτικά προγράμματα, παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο και ξεναγήσεις θα αποτελέσουν το σκηνικό στη Θεσσαλονίκη για την **4η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης**, από τις **18 Σεπτεμβρίου 2013 έως τις 31 Ιανουαρίου 2014**. Η διάρκεια της φετινής Μπιενάλε εκτείνεται σε τέσσερις και πλέον μήνες, με κυλιόμενες εκδηλώσεις και δράσεις, και στόχο να προσελκύσει το ενδιαφέρον των φιλότεχνων όχι μόνο της πόλης αλλά και διεθνώς.

Η **4η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης** αποτελεί τη δεύτερη διοργάνωση ενός τριμερούς σπονδυλωτού προγράμματος που ξεκίνησε το 2011 και υλοποιείται μέσω του **Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονία-Θράκη 2007-2013 του ΕΣΠΑ** που συγχρηματοδοτείται από την **Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)** και την **Ελλάδα**. Η οργάνωση είναι του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και πραγματοποιείται με τη συμμετοχή της «**Κίνησης των 5 Μουσείων Θεσσαλονίκης**» (Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του ΑΠΘ), τη στήριξη του Δήμου Θεσσαλονίκης και τη συνεργασία άλλων πολιτιστικών και εκπαιδευτικών φορέων, ινστιτούτων και ιδρυμάτων της πόλης.

Τη **γενική διεύθυνση** έχει η **Κατερίνα Κοσκινά**, πρόεδρος του ΚΜΣΤ, ιστορικός τέχνης-επιμελήτρια εκθέσεων.

Η έναρξη θα γίνει στις 18 Σεπτεμβρίου με τα εγκαίνια της έκθεσης «**Παντού αλλά Τώρα**» (*Everywhere but Now*) που επιμελείται η **Adelina von Fürstenberg**, **επικεφαλής επιμελήτρια της κεντρικής έκθεσης** της 4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, και με τα εγκαίνια των εκθέσεων της «**Κίνησης των 5 Μουσείων**», ενώ τους επόμενους μήνες θα ακολουθήσουν οι υπόλοιπες εκθέσεις και δράσεις του προγράμματος.

## **Σύνοψη του προγράμματος της 4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης**

*(Δεν πρόκειται για το τελικό πρόγραμμα της διοργάνωσης, το οποίο θα ανακοινωθεί σύντομα)*

Η Μεσόγειος ως γεωγραφικός χώρος, ως πεδίο έρευνας και μελέτης της σύγχρονης πολιτιστικής και κοινωνικής πραγματικότητας, με θολό ίσως ακόμη αλλά και συγχρόνως άκρως ενδιαφέρον το νέο τοπίο της να διαμορφώνεται από τις δραματικές αλλαγές που συντελούνται τα τελευταία χρόνια, με εμφανή τα ιδιαίτερα και

παραδοσιακά χαρακτηριστικά του, αλλά και με σαφείς ενδείξεις επιρροής του παγκόσμιου μοντέλου, παραμένει και φέτος η θεματική γύρω από την οποία θα αναπτυχθεί ολόκληρο το πρόγραμμα της **4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης**, κάτω από τον γενικό τίτλο «**Παλιές Διασταυρώσεις-Make it New**».

Η διάρθρωση του προγράμματος της 4ης διοργάνωσης έχει ως εξής. :

### Κεντρική Έκθεση

«**Παντού αλλά Τώρα**» (**Everywhere but Now**) είναι ο τίτλος που έδωσε η επικεφαλής επιμελήτρια **Adelina von Fürstenberg**, ανεξάρτητη επιμελήτρια, παραγωγός ταινιών και πρόεδρος της MKO ART for The World, στην κεντρική έκθεση της διοργάνωσης.

Πάνω από 50 καλλιτέχνες από 25 χώρες, από τη Βραζιλία και την Κούβα μέχρι το Ιράν και την Ινδία, καθώς και πολλές χώρες της Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένων 14 καλλιτεχνών από την Ελλάδα, θα παρουσιάσουν τη δουλειά τους χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα, όπως τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τις βίντεο εγκαταστάσεις, τα φιλμ και την περφόρμανς.

Η **Adelina von Fürstenberg** σχολιάζει τον τίτλο της έκθεσης: «Η έκθεση “Παντού, αλλά Τώρα” συνδέει στενά το ζήτημα του χώρου και του πνεύματος του τόπου (genius loci) στην περιοχή της Μεσογείου με το ζήτημα του χρόνου της δημιουργίας στο σύγχρονο μας κόσμο. Για την ακρίβεια, είναι το *εδώ και τώρα* του Ερνστ Γιούνγκερ που στο “Treaty of rebel” περιγράφει τον επαναστάτη ως έναν ανεξάρτητο και ελεύθερο άνθρωπο, έναν άνθρωπο της δράσης, παρόμοιας ιδιοσυγκρασίας με αυτήν του καλλιτέχνη. Το “Παντού αλλά Τώρα” διευρύνει, επίσης, την έννοια του *εδώ* (χώρος) και *τώρα* (χρόνος) προσδίδοντάς της ένα πιο εκτεταμένο νόημα: ένα όραμα που εμμένει στα ιδεώδη του υπαρξισμού και αναγνωρίζει την ευθραυστότητα της φύσης του ανθρώπου, το *εδωνά είναι*, το *Dasein* του Χάιντεγκερ. Επιπλέον, μπορούμε να αντιληφθούμε στον τίτλο το θεμελιώδη χαρακτήρα του *Dasein* υπό την έννοια του *είναι στον κόσμο*, λαμβάνοντας τον κόσμο ως ορίζοντα αυτού του project».

**Συμμετέχοντες καλλιτέχνες και κινηματογραφιστές:** Ghada Amer, John Armleder, Maja Bajević, Lenora de Barros, Jacques Berthet, Nigol Bezjian, Mohamed Bourouissa, Marie Bovo, David Casini, Sheba Chhachhi, Claire Fontaine, Jordi Colomer, Marta Dell’Angelo, Desertmed Collective, Inci Eviner, Ymane Fakhir, Parastou Forouhar, Khaled Jarrar, Gülsün Karamustafa, Iseult Labote, Ange Leccia, Los Carpinteros, DeAnna Maganias, Marcello Maloberti, Mark Mangion, , Liliana Moro, Adrian Paci, Rosana Palazyan, Jafar Panahi, Dan & Lia Perjovschi, Ivan Petrović, Khalil Rabah, Philip Rantzer, Zineb Sedira, Veronica Smirnoff, Priscilla Tea, Gal Weinstein, Peter Wüthrich, Raed Yassin,

Beforelight, Δανάη Ανεσιάδου, Γιώργης Γερόλυμπος, Απόστολος Γεωργίου, Χάρις Επαμεινώνδα, Βασίλης Ζωγράφος, Ντιάννα Μαγκανιά, Μίλτος Μανέτας, Ζωζεφίνα Μαρκαριάν, Βασίλης Μπαλάσκας, Μαρία Παπαδημητρίου, Πάρις Πετρίδης, Πάνος Τσαγκάρης, Μαρία Τσάγκαρη

**Μουσειογραφική επιμέλεια έκθεσης:** Uliva Velo, Αρχιτέκτονας

**Λίστα χωρών:** Αίγυπτος, Αλβανία, Αλγερία, Βοσνία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ισπανία, Ιράν, Ισραήλ, Ιταλία, Κούβα, Κύπρος, Λίβανος, Μάλτα, Μαρόκο, Παλαιστίνη, Ρουμανία, Ρωσία, Σερβία, Συρία, Τουρκία

**Χώροι εκθέσεων:** Αλατζά Ιμαρέτ, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Γενί Τζαμί, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Μονή Λαζαριστών), Περίπτερο 6 (ΔΕΘ)

Για πρώτη φορά, ένα μεγάλο μέρος της κεντρικής έκθεσης της Μπιενάλε Θεσσαλονίκης εκτίθεται στο Περίπτερο 6 της διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, προτρέποντας τους

επισκέπτες για μία περιήγηση στο κέντρο, με στόχο τη γνωριμία με τα μουσεία, τα μνημεία και την παλιά και σύγχρονη ιστορία της πόλης.

Η έδρα του ΚΜΣΤ, η Μονή Λαζαριστών, με αφορμή τον εορτασμό των 100 χρόνων από τη γέννηση του συλλέκτη Γιώργου Κωστάκη, διατίθεται εξολοκλήρου για τη φιλοξενία της έκθεσης «Η συλλογή Κωστάκη και η ρωσική πρωτοπορία. 100 χρόνια από τη γέννηση του συλλέκτη», με την οποία προβάλλεται μέσα από πλέον των 350 έργων η σημαντική συλλογή και το έργο του συλλέκτη.

Ταυτόχρονα, καλλιτέχνες της κεντρικής έκθεσης συνδιαλέγονται κατά τη διάρκεια της Μπιενάλε με έργα της ρωσικής πρωτοπορίας.

### **Εκθέσεις των 5Μ**

#### **Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης**

Χώρος: Μονή Λαζαριστών

Τίτλος έκθεσης: «**Η συλλογή Κωστάκη και η ρωσική πρωτοπορία. 100 χρόνια από τη γέννηση του συλλέκτη**»

Επιμέλεια: Μαρία Τσαντσάνογλου, Αγγελική Χαριστού

Διάρκεια έκθεσης: 5 Μαΐου 2013-31 Ιανουαρίου 2014

100 χρόνια συμπληρώνονται το 2013 από τη γέννηση του Γιώργου Κωστάκη (1913-1990), και το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης γιορτάζει αυτό το επετειακό έτος, με μία έκθεση αφιερωμένη στον ίδιο τον συλλέκτη. Πρόκειται για μία μεγάλης κλίμακας παρουσίαση της συλλογής και του αρχείου Κωστάκη με έργα που ακολουθούν το βλέμμα και την μέθοδο του συλλέκτη και ξεδιπλώνουν την ιστορία της συλλογής του. Η έκθεση αναπτύσσεται μέσα από ποικίλες μονογραφικές παρουσιάσεις καλλιτεχνών και τονίζονται οι επιμέρους ενότητες της συλλογής, ενώ πλαισιώνεται από οργανωμένες ξεναγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, αυτόνομη εκπαιδευτική δράση για παιδιά και γονείς/συνοδούς, ομιλίες, βιβλιοπαρουσιάσεις και κύκλο μαθημάτων με θέμα τη ρωσική πρωτοπορία.

#### **Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης**

Χώρος: Αποθήκη Β1, λιμάνι

Προσωρινός τίτλος έκθεσης «**Παράδοση-Ανατροπή**»

Επιμέλεια: Κατερίνα Κοσκινά, Γιάννης Μπόλης

Διάρκεια έκθεσης: Σεπτέμβριος 2013-Δεκέμβριος 2014

Επιλογές από αποκτήματα της συλλογής σύγχρονης τέχνης του ΚΜΣΤ που σχετίζονται με τη σύνθετη οπτική, την παράδοση, την τεχνονομία και τις κοινωνικοπολιτικές ανατροπές που άλλαξαν οριστικά τα τελευταία χρόνια το τοπίο της Μεσογείου.

#### **Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης**

Τίτλος έκθεσης: «**Μεσογειακά παλίμψηστα: τρία αινίγματα φθοράς και αφθαρσίας**»

Επιμέλεια: Ευαγγελία Στεφανή, Αγγελική Κουκουβού, Θέμις Βελένη

Χώρος: Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Η έκθεση φέρνει σε διάλογο και επικοινωνία δύο πολιτισμικά παράγωγα διαφορετικών εποχών του ίδιου τόπου. Ένα αρχαίο κείμενο, το αρχαιότερο “βιβλίο” της Ευρώπης σε ελληνικό αλφάβητο, ο πάπυρος του Δερβενίου, συνομιλεί με δύο σύγχρονα καλλιτεχνικά έργα με τη μορφή εγκατάστασης του εικαστικού Δημήτρη Ξόνου σε δύο ξεχωριστές ενότητες, στο εσωτερικό αίθριο του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.

#### **Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού**

Τίτλος έκθεσης: «**Η τιμή του αγίου Μάμαντος στη Μεσόγειο. Ένας ακρίτας άγιος ταξιδεύει**»

Επιμέλεια: Δρ Αγαθονίκη Τσιλιπάκου, Διευθύντρια ΜΒΠ

Δρ Νικόλαος Μπονόβας, Αρχαιολόγος ΜΒΠ

Χώρος: Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

Διάρκεια: 19 Οκτωβρίου 2013-19 Ιανουαρίου 2014

Η έκθεση έχει ως βασική επιδίωξη την παρουσίαση στο ευρύ κοινό χαρακτηριστικών στοιχείων της άγνωστης τιμής του αγίου Μάμαντος μέσα από την τέχνη της Ανατολής και της Δύσης, με έμφαση στην Κύπρο και στην Ελλάδα από τους πρώτους βυζαντινούς χρόνους. Στόχος της έκθεσης είναι η προβολή τόπων και ναών λατρείας του αγίου Μάμαντος ως ένα δίκτυο επικοινωνίας, καθώς και θρησκευτικών και πολιτιστικών επαφών στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου. Τα αντικείμενα της έκθεσης παρουσιάζουν για πρώτη φορά την καθιέρωση της ζωντανής λατρευτικής παράδοσης του μυροβλήτη και ιαματικού αγίου Μάμαντος, ο οποίος επιπλέον συναπεικονίζεται, σε φορητές εικόνες, συλλατρεύεται και ταυτίζεται έτσι με τον πολιούχο άγιο Δημήτριο της Θεσσαλονίκης. Η στενή σχέση και λατρευτική παράδοση των δύο αγίων αποτελεί σημαντική πτυχή και επιπλέον απόδειξη της πνευματικής ακτινοβολίας της Θεσσαλονίκης.

### **Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης**

Τίτλος έκθεσης: «**Η μεσογειακή εμπειρία: Μεσόγειος ως χωροταξικό παράδειγμα διακίνησης ιδεών και λόγου**».

Χώρος: Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Διάρκεια έκθεσης: Σεπτέμβριος- Δεκέμβριος 2013

Επιμέλεια: Ντένης Ζαχαρόπουλος

Βοηθοί επιμελητή: Αλέξιος Παπαζαχαρίας, Μάρω Ψύρρα

Η έκθεση του ΜΜΣΤ περιλαμβάνει περισσότερα από 120 εμβληματικά έργα σύγχρονης τέχνης ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών που διαπραγματεύονται την πολυσήμαντη έννοια του δημοσίου-ελεύθερου χώρου. Έχοντας ως αφετηρία τη Μεσόγειο, ως χωροταξικό μοντέλο και ως δομή όπου το παραδοσιακό κέντρο δίνει τη θέση του στον «απέναντι χώρο» σαν πρότυπο επικοινωνίας και ανταλλαγής, η έκθεση διερευνά τη διαμόρφωση νέων γνωστικών και αισθητικών κατηγοριών στη σύγχρονη τέχνη, παρουσιάζοντας συστηματικά και για πρώτη φορά μια τοπολογία της "μεσογειακής εμπειρίας" από το Νέο Ρεαλισμό και την Arte Povera μέχρι σήμερα.

### **Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ**

Τίτλος έκθεσης: «**Βάσω Κατράκη: Διάλογος με το Λευκό και το Μαύρο**»

Χώρος: Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ

Η Βάσω Κατράκη υπήρξε η σημαντικότερη Ελληνίδα χαράκτρια. Με το κοινωνικά και πολιτικά φορτισμένο έργο της μετέδωσε το πανανθρώπινο μήνυμα του ουμανισμού αναμορφώνοντας ουσιαστικά την τέχνη της χαράκτικής. Βραβευμένη στο εξωτερικό με σημαντικές διακρίσεις, αποτέλεσε άξονα αναφοράς για τους Έλληνες χαράκτες. Η παρουσίαση στην έκθεση σημαντικών στιγμών της πορείας της μέσα από έργα που κυριαρχεί η τόσο χαρακτηριστική αφαιρετική γραμμή, πλαισιωμένα με μήτρες, με τα περίφημα βότσαλα από τη Γυάρο, και με υλικό από το αρχείο του Τώνη Σπητέρη που για πρώτη φορά εκτίθεται, δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να γνωρίσουν την εμβληματική καλλιτεχνική πορεία μιας χαράκτριας που κατάφερε με μοναδικό τρόπο να συνδέσει το ατομικό με το συλλογικό.

## **\_Άλλες δράσεις του Κεντρικού Προγράμματος**

### **3ο Φεστιβάλ Περφόρμανς Θεσσαλονίκης**

Διάρκεια: 15-19 Οκτωβρίου 2013

Επιμέλεια και συντονισμός: Ειρήνη Παπακωνσταντίνου

Το φετινό Φεστιβάλ θα περιλαμβάνει ζωντανές δράσεις που θα υπογραμμίζουν τα ετερόκλητα στοιχεία που απαρτίζουν την τέχνη της περφόρμανς, master classes από καλλιτέχνες που θα συμμετέχουν στο Φεστιβάλ και ένα workshop που θα πραγματοποιηθεί μια εβδομάδα πριν την έναρξη του Φεστιβάλ και θα έχει ως στόχο τη διεύρυνση της σχέσης της περφόρμανς με τη φωτογραφία, και την απόδοσή της από το φωτογραφικό φακό. Επιπλέον το Φεστιβάλ θα περιλαμβάνει ημερίδα, συναυλίες πειραματικής ηλεκτρονικής μουσικής προβολές βίντεο περφόρμανς και αφιερώματα σε

δύο καλλιτεχνικές μορφές που μέσα στην πολύχρονη εικαστική τους πορεία διακρίθηκαν στο χώρο της performance.

**Εργαστήριο Νέων Καλλιτεχνών της 4ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Πεδίο Δράσης Κόδρα του Δήμου Καλαμαριάς**

Χώρος: ΣΚΤ-Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Αποθήκη Β1, λιμάνι)

#### **Συμπόσιο**

Το θέμα του φετινού συμποσίου θα συνδεθεί και πάλι με το γενικό τίτλο της διοργάνωσης και κατά συνέπεια με τη Μεσόγειο, ενώ θα επικεντρωθεί στη λειτουργία του αρχείου και τις εφαρμογές του στο χώρο της σύγχρονης τέχνης

**Συνεργασία με το 54ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης**

1-10 Νοεμβρίου 2013

**Ταυτόχρονα, η 4η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης θα ενισχύσει επικοινωνιακά εκθέσεις και δράσεις άλλων φορέων, ιδρυμάτων και ομάδων. Το πλήρες πρόγραμμα θα ανακοινωθεί σε επόμενη σχετική αποστολή.**

#### **ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

**ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

Κολοκοτρώνη 21, Σταυρούπολη, 56430 Θεσσαλονίκη

T: 2310 589141 & 3, F: 2310 600123

[www.greekstatemuseum.com](http://www.greekstatemuseum.com), [info@greekstatemuseum.com](mailto:info@greekstatemuseum.com)

**Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας ΚΜΣΤ**

T: 2310 589152

[press@greekstatemuseum.com](mailto:press@greekstatemuseum.com), [pr@greekstatemuseum.com](mailto:pr@greekstatemuseum.com)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013  
**Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης**



**Ευρωπαϊκή Ένωση**

Ευρωπαϊκό Ταμείο  
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ **ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ** ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ενδιάμεση  
Διαχειριστική  
Αρχή



**Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης**



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων,  
Πολιτισμού και Αθλητισμού  
Γενική Γραμματεία Πολιτισμού



ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ  
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ  
STATE MUSEUM  
OF CONTEMPORARY ART



**Κίνηση 5 Μουσείων  
Θεσσαλονίκης**



**ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**